

Gminny Program Wspierania Rodziny Gminy Niebylec na lata 2022 - 2024

„Nie liczy się to ile posiadasz, ale ile dajesz innym i jak się z nimi dzielisz” – autor nieznany

Spis treści

Wstęp	2
Podstawy prawne do realizacji Programu	5
1. Zasady działania Programu	5
2. Diagnoza społeczna rodzin w gminie Niebylec	6
1. Rodzinna piecza zastępcza i jej typy	15
2. Instytucjonalna piecza zastępcza i jej typy	15
Analiza SWOT	17
3. Cel, zadania i realizatorzy zadań	19
4. Źródła finansowania Projektu	24
5. Monitoring i ewaluacja Programu	24
Zakończenie	25
Spis tabel	26
Spis wykresów	26
Bibliografia	26

Wstęp

Z terminem „rodzina” mamy do czynienia zarówno w języku potocznym, jak i w różnych dziedzinach nauki. Często przez pojęcie rodziny rozumiemy „podstawową komórkę społeczeństwa” oraz „parę małżeńską posiadającą dzieci”. Według Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka ONZ rodzina „jest naturalną i podstawową komórką społeczeństwa i ma prawo do ochrony ze strony społeczeństwa i Państwa”.¹

Rodzina to podstawowa komórka przygotowująca człowieka do funkcjonowania w środowisku społecznym. Realizuje zadania nie tylko wobec swoich członków, ale także wobec całego społeczeństwa. Posiada swoją szczególną i niezastąpioną rolę, jaką jest zaspokajanie podstawowych potrzeb zarówno dzieci jak i osób dorosłych. Stanowi pierwsze i naturalne środowisko wychowawcze, gdzie dokonuje się podstawowy proces wychowania dziecka i wprowadzania go w krąg kontaktów społecznych. Prawidłowo funkcjonująca rodzina zapewnia jej członkom poczucie bezpieczeństwa i własnej wartości, daje możliwość zdrowego rozwoju dzieci i przygotowuje do wypełniania najprzeróżniejszych ról społecznych w przyszłości.²

W ostatnich latach życie rodzinne przechodzi określone zmiany: zmienia się model życia rodzinnego, wzrasta liczba kobiet pracujących, zmienia się poziom zaangażowania rodziców w proces wychowania, maleje autorytet starszych osób w rodzinie, zmienia się spojrzenie na rolę ojca w wychowaniu. Wzrasta liczba rodziców samotnie wychowujących dzieci. Wielu rodziców doświadcza konfliktu związanego z pełnieniem określonych ról w rodzinie. Uzasadniona wydaje się więc potrzeba spojrzenia na współczesną rodzinę z szerszej perspektywy, uwzględniającej różnorodne uwarunkowania jakości życia małżeńskiego i rodzinnego.

W ramach rodziny występują bezpośrednie, międzyludzkie kontakty społeczne, stosunki międzyosobowe są bliskie, intymne, nasycone emocjami, interakcją. Rodzina należy do kategorii tzw. grup pierwotnych powstających przeważnie spontanicznie, z osobistych, nieformalnych pobudek.

¹ Powszechna Deklaracja Praw Człowieka,
http://www.unesco.pl/fileadmin/user_upload/pdf/Powszechna_Deklaracja_Praw_Czlowieka.pdf
(17.03.2015).

² Kawula, J. Brągiel, A. Janke, *Pedagogika rodziny, Obszary i panorama jej problematyki*, Toruń, 2009.

Przemiany społeczne, polityczne i ekonomiczne w naszym kraju ujawniły w ostatnich latach niepokojące zjawiska zagrażające rodzinie, jej strukturze i funkcjonowaniu (m.in. ubóstwo, dezorganizację strukturalną rodziny, dezintegrację w sferze kontaktów interpersonalnych, wzrost zjawisk dewiacyjnych i patologicznych w rodzinie).³ Zjawiska te uniemożliwiają i zagrażają realizacji podstawowych funkcji rodziny⁴, zwłaszcza funkcji ekonomicznej i socjalizacyjnej, a w jej obrębie funkcji wychowawczej, opiekuńczej, emocjonalnej, kulturalnej i rekreacyjnej.

Rodzina staje się w ten sposób dysfunkcyjnym środowiskiem, zagrażającym głównie dziecku. Rodziny, które pomyślnie rozwiązują własne problemy i prawidłowo realizują przypisane im funkcje – to rodziny funkcjonalne. Rodziny, które nie potrafią wypełniać swoich funkcji wystarczająco dobrze określa się mianem rodzin dysfunkcyjnych⁵. W rodzinach dysfunkcyjnych rodzice nie reagują właściwie na pięć wrodzonych cech dziecka: drogocенność, bezbronność, niedoskonałość, zależność i niedojrzałość. Zamiast dziecko wspierać i ochraniać, ignorują je, albo atakują za to, że jest właśnie takie. Podkreślają tym samym jego mniejszą wartość, niż innych członków rodziny. Rodzice nie uczą dzieci poprawnych zachowań, często sami nie potrafią uznać swojej niedoskonałości.⁶

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny mogą zagrozić czynniki patologiczne. Istnieją różne definicje i określenia opisujące patologię społeczną. Adam Podgórecki patologię określa, jako: „destruktywne i autodestruktywne zachowania ludzi, grup lub całych społeczeństw”. Przez patologię społeczną „rozumie ten rodzaj zachowania, który pozostaje w zasadniczej, niedającej się pogodzić sprzeczności ze światopoglądowymi wartościami, które w danym społeczeństwie są akceptowane”.⁷ Do zjawisk patologicznych w rodzinie zaliczamy m.in.: przestępczość, niewydolność opiekuńczo wychowawczą, alkoholizm, narkomanię, przemoc. Wpływają one negatywnie na dzieci i są przyczyną ich niedostosowania społecznego oraz ich demoralizacji. Powyższe zjawiska często współistnieją z problemami bezrobocia i ubóstwa, które mocno zaburzają prawidłowe funkcjonowanie

³ Zob. J. Izdebska, *Dziecko w rodzinie u progu XXI wieku. Niepokoje i nadzieje*, Białystok, 2000.

⁴ S. Kawula, J. Brągiel, A. W. Janke, *Pedagogika rodziny. Obszary i panorama problematyki*, Toruń 1998.

⁵ E. Syrek, *Teoretyczne standardy zdrowia dzieci i młodzieży a ich środowiskowe uwarunkowania w rejonie górnośląskim. Studium pedagogiczno-społeczne*, Katowice 1997, s. 17.

⁶ S. Kawula, *Rodzina o skumulowanych czynnikach patogennych*, (w:) S. Kawula, J. Brągiel, A. W. Janke, *Pedagogika rodziny*, op. cit., s. 130.

⁷ A. Podgórecki, *Zagadnienia patologii społecznej*, Warszawa 1976, s. 24

rodziny. Rodziny zagrożone patologią i niedostosowane społecznie potrzebują pomocy i fachowego wsparcia. Taką pomoc może zapewnić jedynie współpracująca ze sobą wykwalifikowana kadra różnych instytucji społecznych działających na rzecz rodziny, tj. pracowników ośrodków pomocy społecznej, asystentów rodziny, pedagogów, policji, kuratorów, lekarzy. Wsparcie rodziny dysfunkcyjnej ma na celu poprawę jej funkcji w zakresie opieki i wychowania dzieci poprzez podjęcie pracy z rodziną w jej najbliższym otoczeniu, bez odrywania dziecka od rodziny biologicznej. Pomoc powinna być realizowana przy zaangażowaniu osobistym wszystkich członków rodziny i z uwzględnieniem zasady towarzyszenia a nie wyręczania.

Opierając się na założeniach ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, w 2013 roku w Gminie Niebylec powołano instytucję asystenta rodziny. Asystent rodziny realizuje pracę socjalno-wychowawczą z elementami terapii w środowisku zamieszkania rodziny i w miejscu przez nią wskazanym. Do jego głównych zadań należy: diagnoza i monitoring środowiska rodziny, wspieranie psychologiczno–emocjonalne członków rodziny, bezpośrednia praca z dziećmi i dorosłymi, pedagogizacja rodziców, wszystkie działania pośrednie i bezpośrednie realizowane na rzecz rodziny. Współpraca z rodzinami jest podejmowana na wniosek sądu lub pracownika socjalnego. Wówczas wymagana jest pisemna zgoda rodziny na jej podjęcie. Efektywność pracy asystenta w dużej mierze zależy od osobistego i czynnego zaangażowania samej rodziny. Osoba asystenta rodziny jest częścią zespołu, w którego skład wchodzi członkowie przeróżnych służb społecznych, tj. szkół, policji, ośrodków zdrowia, placówek wychowawczych, prawników itp. Owe służby mają na celu udzielanie rodzinom wsparcia w różnych zakresach. Pozostawienie rodzin dysfunkcyjnych bez pomocy może skutkować wzrostem degradacji społecznej, rozpadu więzi emocjonalnych, a w dalszej konsekwencji zahamować prawidłowy rozwój dzieci i ich socjalizację.

Aby wspierać całościowo rodziny, niezbędne jest stworzenie gminnego programu wspierania rodzin, którego realizacją zajmuje się gmina w ramach zadań własnych.

Podstawy prawne do realizacji Programu

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r. poz. 821 t.j.).
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021 r. poz. 803)
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 t.j.).
4. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021 r. poz. 1119 t.j.).
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 2050 t.j.).
6. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2021 r. poz. 1372, 1834 t.j.).

1. Zasady działania Programu

Aby skutecznie udzielać pomocy rodzinom, a także podnosić społeczną świadomość dotyczącą dezintegracji rodzin, Program musi opierać się na zasadach:

- wzajemnej współpracy i współdziałania odpowiednich służb publicznych, organizacji pozarządowych i kościołów, związków wyznaniowych i wszystkich innych organizacji działających na rzecz rodzin,
- wzajemnej współpracy osób fizycznych i całych grup społecznych zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z pomaganiem rodzinie,
- jawności działań wszystkich organów współpracujących.

2. Diagnoza społeczna rodzin w gminie Niebylec

Gmina Niebylec położona jest w południowo-wschodniej części powiatu strzyżowskiego, zajmuje powierzchnię 10 442 ha i ma bardzo dogodne połączenia komunikacyjne z głównymi miastami regionu- stolicą województwa Rzeszowem oraz miastami powiatowymi: Strzyżowem, Krosnem, Jasłem, Brzozowem. Ludność Gminy w 2021 roku wynosiła ogółem 10 537 w tym 5373 osób stanowiły kobiety, a 5164 mężczyźni.

Polityka samorządu gminy powinna być skierowana na zapewnienie rodzinie poczucia bezpieczeństwa (stała praca, rozwój placówek oświatowych i służby zdrowia, zabezpieczenie społeczne), a tym samym stworzenie warunków do jej rozwoju. Dążyć do zabezpieczenia warunków socjalno-bytowych rodzin, ponieważ dużym problemem, z jakim borykają się mieszkańcy Gminy Niebylec jest bezrobocie. Ludność gminy zarejestrowana w Urzędzie Pracy stanowiła w 2021 roku łączną liczbę 697 osób, z czego 383 osób stanowiły kobiety a 314 mężczyźni. W tym jedynie 132 osoby uprawnione były do pobierania zasiłku. Na terenie obejmującym cały powiat strzyżowski bezrobotni zarejestrowani w 2021 roku stanowili łącznie 3443 osób, z czego 1864 stanowiły kobiety a 1579 mężczyźni.⁸

Tabela 1. Osoby bezrobotne w powiecie strzyżowskim oraz Gminie Niebylec w latach 2019 - 2021.

Bezrobocie	w powiecie strzyżowskim			w Gminie Niebylec		
	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
2019	3855	2055	1800	720	399	321
2020	3754	2011	1743	654	330	324
2021	3443	1864	1579	597	327	270

Źródło: PUP Strzyżów.

Dane z tabeli ukazują spadek bezrobocia na przestrzeni lat. W 2019 roku 720 mieszkańców Gminy Niebylec było osobami bezrobotnymi, w 2021 roku tych osób było 597. Tendencja spadkowa występuje w całym powiecie strzyżowskim, mimo iż na początku 2019 r. wybuchła pandemia koronawirusa, co spowodowało utratę pracy a także wymusiło nowe rozwiązania u pracodawców w zakresie zastosowania tzw. „pracy zdalnej” w dziedzinach, w których

⁸ Powiatowy Urząd Pracy w Strzyżowie, sprawozdania z działalności za 2019 i 2021 r..

bezpośredni kontakt z klientem nie jest konieczny. Na przestrzeni lat zauważyć można, że większość osób bez pracy to kobiety i tendencja właściwa jest zarówno dla gminy jak i dla powiatu.

Długotrwałe pozostawanie bez pracy powoduje ubożenie rodzin i często jest przyczyną powstawania szeregu dysfunkcji (alkoholizm, przemoc, poczucie bezradności, stygmatyzacja). Poniższa tabela prezentuje problemy, z jakimi borykają się rodziny, które zwracają się o pomoc finansową oraz niekiedy wsparcie psychologiczne do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Tabela 2. Powody przyznania pomocy rodzinom w Gminie Niebylec w latach 2019-2021

Trudna sytuacja życiowa	2019	2020	2021
	Liczba rodzin	Liczba rodzin	Liczba rodzin
Ubóstwo	73	75	119
Bezdomność	1	1	1
Wielodzietność	20	17	9
Niepełnosprawność	71	67	55
Długotrwała lub ciężka choroba	104	87	67
Przemoc w rodzinie	1	1	1
Alkoholizm	15	16	14
Bezradność opiekuńczo - wychowawcza	13	14	7
Bezrobocie	107	100	76

Źródło: GOPS Niebylec

Zauważyć można, że znaczącą przesłanką przyznawania świadczeń z pomocy społecznej jest ubóstwo liczące 119 rodziny na koniec 2021 r., o 44 rodzin więcej niż w roku poprzedzającym. Wynikać to może z faktu utraty pracy i tym samym dochodów związanych z pandemią koronawirusa, która rozpoczęła się na początku 2019 r. W rodzinach zamieszkujących teren Gminy Niebylec, niepełnosprawność występuje w 55 rodzinach, długotrwała lub ciężka choroba w 67 rodzinach oraz wielodzietność występująca w 9 rodzinach na koniec 2021 roku. W 2021 roku przyznano pomoc finansową z powodu przemocy tylko jednej rodzinie. Wzrosła za to liczba rodzin przeżywających trudną sytuację

życiową poprzez alkoholizm, w 2021 roku rodzin tych było 14. W trosce o prawidłowy rozwój i funkcjonowanie rodzin, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Niebylcu prowadzi pogłębianą pracę socjalną z rodzinami, które takiego typu pomocy wymagają. W celu ograniczenia zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach oraz osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej Ośrodek realizuje Rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2018 – 2023, którego wsparciem zostało objętych w 2021 r. 328 osób.

Liczba osób objęta programem „Posiłek w szkole i w domu”	2019	2020	2021
	338	339	238

Źródło: GOPS w Niebylcu

Pracownicy GOPS zajmują się również problemem uzależnień występującym w rodzinach z terenu Gminy poprzez kierowanie osób nadużywających alkohol do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Niebylcu. Poniższa tabela przedstawia liczbę zgłoszeń do Komisji, liczbę osób, które dobrowolnie podjęły leczenie odwykowe, liczbę skierowań na leczenie odwykowe osób zgłoszonych na Komisję oraz liczbę osób objętych wsparciem Punktu Konsultacyjnego w latach 2019 – 2021.

Tabela 3. Rezultaty działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Niebylcu w latach 2019 - 2021.

Rok	Liczba zgłoszeń do GKRPA	Liczba osób, które podjęły dobrowolne leczenie odwykowe	Osoby skierowane na leczenie odwykowe	Liczba osób objętych wsparciem Punktu Konsultacyjnego
2019	16	0	16	30
2020	14	0	13	19
2021	11	0	5	22

Źródło: GKRPA w Niebylcu

Zauważyć można, że liczba osób korzystających z przymusowego leczenia odwykowego w latach 2019 – 2021 wzrosła. Osoby skierowane na leczenie odwykowe nie podejmują samodzielnego działania w kierunku walki z uzależnieniem. W 2019 roku było ich 16 natomiast w 2021 - 11. Na stałym, wysokim poziomie utrzymuje się liczba osób, które korzystają z pomocy Punktu Konsultacyjnego Pomocy Rodzinie w Niebylcu. W 2019 roku 30

uprawnionych zasięgało porady psychologa w związku z uzależnieniem od alkoholu. W sytuacji, gdy osoba zostaje skierowana na terapię alkoholową w trybie niestacjonarnym, ma ona możliwość odbycia jej w Wojewódzkim Ośrodku Terapii Uzależnień w Rzeszowie przy ul. Lucjana Siemieńskiego 17 lub w Centrum Profilaktyki i Terapii Uzależnień SPZOZ przy ul. Jana Kochanowskiego 17 w Rzeszowie, a także w Poradni Odwykowej w Strzyżowie przy ul. Parkowej 4. Ponadto osoba uzależniona może zgłosić się na oddział zamknięty w Krośnie przy Wojewódzkim Szpitalu im. Jana Pawła II lub na Oddział Dzienny Terapii Uzależnień SPZOZ w Sanoku.

Raz w miesiącu w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Niebylcu zbiera się Zespół Interdyscyplinarny. Do jego zadań należy koordynowanie i integrowanie działań podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą, aby przeciwdziałać temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Tabela 4. Liczba założonych Niebieskich Kart oraz powołanych grup roboczych w latach 2019 – 2021.

Rok	Liczba niebieskich kart		Liczba powołanych grup roboczych
	Ogółem liczba zgłoszeń	Liczba rodzin, w których występuje zjawisko przemocy	
2019	43	34	22
2020	43	27	23
2021	20	16	15

Źródło: GOPS Niebylec

Powyższa tabela prezentuje liczbę prowadzonych niebieskich kart w latach ubiegłych oraz powołanych grup roboczych. Na podstawie analizy danych można wysunąć wniosek, że liczba osób stosujących przemoc zmalała w stosunku do lat ubiegłych. Na koniec 2021 roku w 15 rodzinach występowała przemoc. Można powiedzieć, że prowadzona przez

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na szeroką skalę kampania społeczna dotycząca przemocy przynosi pozytywny skutek. Rośnie świadomość dotycząca stosowania kar cielesnych, oraz wiedza na temat negatywnych skutków fizycznych i psychicznych u ofiar przemocy.

W 2020 i 2021 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Niebylcu wziął udział w Programie „Wspieraj Seniora”, który miał na celu świadczenie usługi wsparcia seniorów, którzy w stanie epidemii zdecydowali się na pozostanie w domu, w celu przeciwdziałania zakażeniom COVID-19, nie mając jednocześnie możliwości zabezpieczenia sobie artykułów podstawowej potrzeby we własnym zakresie, w tym artykułów spożywczych oraz środków higieny osobistej. Objął on osoby w wieku 70 lat i więcej, ale także osoby poniżej 70 r.ż., których stan zdrowia i sytuacja rodzinna oraz społeczna wskazywała na brak możliwości robienia zakupów samodzielnie. W Gminie Niebylec z ww. formy wsparcia skorzystało 9 osób a w 2021 r. było ich 20.

W 2021 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Niebylcu przystąpił do Programu: „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”, którego celem jest wprowadzenie bezpłatnej usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla:

1. dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczność stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji oraz
2. osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wydane na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Na terenie Gminy Niebylec ww. usługą objętych jest 7 osób, którym asystent towarzyszy w uczestniczeniu w życiu społecznym, czynnościach dnia codziennego, a także przy wyjściu do urzędu czy teatru. Osoby korzystające ze wsparcia stają się bardziej aktywne, niezależne i samodzielne. Przestają być dyskryminowane ze względu na swoją niepełnosprawność, udzielają się w społeczności lokalnej.

Rodzina, która przeżywa szereg trudności życiowych często jest nazywana rodziną wieloproblemową lub dysfunkcyjną. Do ich głównych cech należy:

- brak intymności,
- "zakorzenienie we wstydzie" (dzieci często wstydzą się swojej rodziny),

- utrwalenie, zamrożenie, usztywnienie ról społecznych,
- członkowie nie mogą zaspokoić swoich indywidualnych potrzeb,
- system komunikacji polega na otwartym konflikcie, rzadko dochodzi do prawdziwego kontaktu,
- indywidualne różnice pomiędzy poszczególnymi członkami rodziny są zatarte,
- zasady są sztywne i nie zmieniają się; na ogół są nimi kontrola, perfekcjonizm i oskarżanie,
- jawne tajemnice są częścią kłamstw, które trzymają rodzinę w zamrożonym stanie, tajemnice zna każdy i udaje, że o niczym nie wie,
- zaprzeczanie konfliktom i frustracji, co daje iluzję radzenia sobie z problemami,
- ich członkowie odrzucają granice własnej osoby dla podtrzymania systemu rodziny. Jest to równoznaczne z odrzuceniem własnej tożsamości,⁹
- często występuje w nich alkoholizm, przemoc, wykorzystywanie seksualne, przewlekła choroba jednego bądź obojga małżonków.

Aby zapobiegać sytuacjom, w których dzieci należy odebrać z ich naturalnego środowiska, a rodzice zostają pozbawieni władzy rodzicielskiej został powołany zawód asystenta rodziny. W 2021 roku na terenie Gminy Niebylec zatrudniony był jeden asystent. Jego wsparciem objętych jest 11 rodzin, a w nich 20 dzieci w rodzinach biologicznych i 4 w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Rola asystenta rodziny zaczyna się już na etapie profilaktyki i polega na aktywnym wspieraniu rodziny. Zadaniem asystenta jest kompleksowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Kluczową przesłanką skierowania asystenta do rodziny jest niewłaściwy sposób wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez rodziców dzieci oraz przeżywanie trudności w codziennym funkcjonowaniu. W dobrze działającej rodzinie, związek między rodzicami a dziećmi, jest oparty na bliskości, intymności, miłości, szacunku i przyjaźni. Załącznikiem destrukcji mogą być różnego rodzaju uzależnienia, przemoc, wyuczona bezradność czy choroba. Problemy wychowawcze z dziećmi pojawiają się jako objaw i skutek tych zjawisk.

Kierowanie asystenta do pracy z rodziną odbywa się w dwojaki sposób. W pierwszym, realizowanym na podstawie art. 11 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny

⁹ J. Bradshaw, *Zrozumieć rodzinę*, Warszawa 1998 r.

i systemie pieczy zastępczej, po uzyskaniu przez ośrodek pomocy społecznej informacji o potrzebie udzielenia pomocy rodzicom (od samej rodziny lub innych osób/podmiotów) lub na informację o małoletnim rodzicu opuszczającym młodzieżowy ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii, zakład poprawczy, schronisko dla nieletnich, pracownik socjalny przeprowadza wywiad środowiskowy. Na podstawie zgromadzonych informacji dokonuje analizy sytuacji rodziny i podejmuje decyzję o potrzebie przydzielenia rodzinie asystenta.

Asystent reaguje na powstałe w rodzinie problemy związane z jej nieprawidłowym funkcjonowaniem. Celem jego pracy jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest podejmowanie działań zmierzających do niedopuszczenia, aby dzieci zostały oderwane od rodziny biologicznej. Asystent ma nie wyręczać, a jedynie aktywizować i motywować osobę lub rodzinę do działania, w celu przezwyciężenia trudnej sytuacji, w jakiej się znalazła. Poszukiwać jej zasoby, dawno niewykorzystywane kompetencje. Modelować lub trenować umiejętności, których beneficjent nie posiada, towarzyszyć w ich wykonywaniu do momentu osiągnięcia biegłości.

Osoba zatrudniona na wyżej wymienionym stanowisku współpracuje z rodzinami, w których wachlarz problemów jest szeroki. Poniższa tabela przedstawia aktualną ilość rodzin objętych asystenturą wraz z wyszczególnieniem problemów, jakie w nich występują.

Tabela 5. Rodzaj problemów występujących w rodzinach objętych asystenturą w Gminie Niebylec w latach 2019 – 2021.

Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny wraz z wyszczególnieniem problemów w nich występujących			
Ogólna liczba rodzin, które skorzystały ze wsparcia asystenta rodziny	2019 (grudzień)	2020 (grudzień)	2021 (grudzień)
	13	14	11
Problemy występujące w rodzinach korzystających ze wsparcia asystenta rodziny			
<i>Bezrobocie</i>	9	8	6
<i>Przemoc w rodzinie</i>	3	2	2

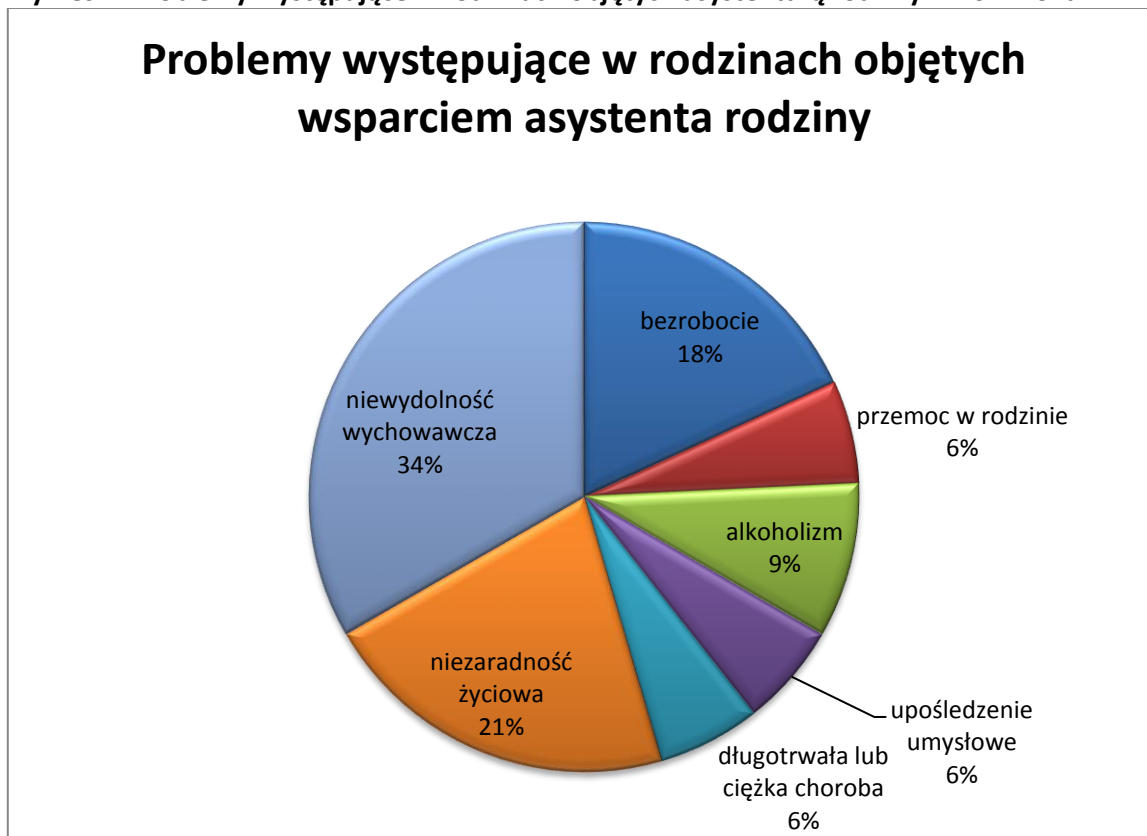
Alkoholizm jednego lub obojga małżonków	3	3	3
Upośledzenia umysłowe	2	3	2
Długotrwała lub ciężka choroba	1	1	1
Niezaradność życiowa	7	7	7
Niewydolność wychowawcza	13	14	11

Źródło: GOPS Niebylec

W przeważającej części rodzin podstawowym problemem jest niewydolność wychowawcza, która w 2021 roku występuje aż w 11 rodzinach. Drugim najczęściej występującym problemem jest niezaradność życiowa, którą stwierdzono w 7 na 11 rodzin. Niezaradność ściśle powiązana jest z trzecim w kolejności problemem, jakim jest bezrobocie, występujące w 6 na 11 rodzin.

W rodzinach borykających się z trudnościami w znalezieniu pracy pojawiają się problemy materialno-bytowe. Problem choroby alkoholowej pojawił się w 3 rodzinach. W 2 rodzinach zdarzają się sytuację stosowania przemocy przez jednego z jej członków. Zdiagnozowane upośledzenie umysłowe występuje w 2 rodzinach.

Wykres. 1 Problemy występujące w rodzinach objętych asystenturą rodziny w 2021 roku.

Źródło: GOPS Niebylec

Od marca 2020 roku przed asystentami rodziny stanęło nowe wyzwanie polegające na przeciwdziałaniu zakażeniu się rodzin nowym wirusem SARS-CoV-2 i wsparcie ich w przypadku zachorowania na wywołaną przez niego chorobę o nazwie COVID-19. Z uwagi na zakażenia praca w pierwszych tygodniach odbywała się „zdalnie” i polegała głównie na:

- informowaniu rodziców, jak dbać o higienę własną i dzieci, aby zapobiec zakażeniu się koronawirusem (zgodnie z zaleceniami Głównego Inspektora Sanitarnego i Ministerstwa Zdrowia),
- informowaniu o ograniczeniach w przemieszczaniu się w danym czasie poza domem,
- informowanie o obowiązku zastraniania ust i nosa w miejscach publicznych i innych obostrzeniach związanych z pandemią oraz zmian w tym zakresie,
- przekazywanie informacji, co robić, gdy któryś z członków rodziny, w tym dziecko będzie miało objawy COVID-19,
- poradnictwo, jak zajmować się chorym członkiem rodziny,
- omówienie sposobów na wsparcie dzieci w czasie odrabiania lekcji w postaci e-learningu,

- wsparcie w kontaktach ze szkołą, organizacji pomocy rodzinom w ramach akcji „Komputer dla ucznia”, pomoc w pozyskaniu komputera z programu Ministerstwa Cyfryzacji.

Mimo prowadzonej pogłębionej pracy socjalnej istnieją sytuację, w których ze względu na dobro dziecka istnieje potrzeba umieszczenia go w rodzinie zastępczej lub w instytucji realizującej zadania opiekuńczo-wychowawcze. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej stanowi, że w przypadku niemożności zapewnienia dziecku właściwej opieki przez rodziców zostaje ono umieszczone w pieczy zastępczej. Piecza zastępcza kierowana jest do dysfunkcyjnych rodzin biologicznych, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczej i co, do której zostały wyczerpane wszelkie możliwe środki zaradcze w postaci pogłębionej pracy socjalnej, kurateli oraz działań asystenta rodziny. Zgodnie z definicją zawartą w art. 2 ustawy system pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Piecza zastępcza, jako forma sprawowania opieki i wychowania dziecka występuje w dwóch formach:

1. Rodzinna piecza zastępcza i jej typy

- rodzina zastępcza (spokrewniona, niezawodowa, zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna),
- rodzinny dom dziecka (stanowi formę zapewnienia opieki dziecku, które zostało jej całkowicie/częściowo pozbawione. Typ ten ma charakter przejściowy (czasowy).

2. Instytucjonalna piecza zastępcza i jej typy

- placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
- interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

W 2013 roku na skutek nowelizacji ustawy do form pieczy zastępczej włączone zostały niepubliczne rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego.¹⁰ Z terenu Gminy Niebylec obecnie w placówkach opiekuńczo-wychowawczych przebywa 3 dzieci (ostatnie usamodzielnienie maj 2019). Natomiast do grudnia 2021 roku aktywne są 4 rodziny zastępcze. Pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Niebylecu podejmując pracę socjalną oraz wspierając się pomocą asystenta rodziny, zmierzają do powrotu wszystkich dzieci, zarówno z rodzin zastępczych jak i z placówek opiekuńczo wychowawczych do rodzin biologicznych. Jednak z uwagi na dobro dziecka nie zawsze ten powrót jest możliwy.

Tabela 6. Dzieci umieszczone w pieczy zastępczej z terenu Gminy Niebylec.

Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	Piecza zastępcza		
	2019 (grudzień)	2020 (grudzień)	2021 (grudzień)
- liczba aktywnych rodzin zastępczych	4	4	4
- liczba dzieci przebywająca w placówkach opiekuńczo wychowawczych	4	3	3

Źródło: GOPS Niebylec

Pomoc rodzinom zastępczym oraz dzieciom, które usamodzielniają się po pobycie w pieczy zastępczej udziela Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Dla rodzin zastępczych organizowane są comiesięczne grupy wsparcia, na których rodzice zastępczy mogą skorzystać z pomocy psychologa. Wychowankowie wszystkich form pieczy zastępczej mogą otrzymać środki na usamodzielnienie, które obejmują pomoc na: kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie. Ponadto osobom usamodzielniającym się pracownicy PCPR pomagają w uzyskaniu zatrudnienia i odpowiednich warunków mieszkaniowych. Zapewnione zostaje także wsparcie prawne i psychologiczne.

¹⁰ <http://www.infor.pl/prawo/dziecko-i-prawo/wladza-rodzicielska/695897,Piecz-zastepcza-jako-forma-pomocy-rodzinie.html>

Analiza SWOT

Analiza SWOT to metoda analizy sytuacji, oceniająca wewnętrzne i zewnętrzne czynniki, mogące mieć wpływ na realizację programu strategicznego. Dzięki tej metodzie możliwe jest uporządkowanie informacji zebranych w diagnozie i zastanowienie się, jak poszczególne zasoby wpływają na rozwój.

W pracy nad SWOT należy zebrać wszystkie czynniki mogące wpłynąć na program wspierania rodzin. Później konieczne jest podzielenie czynników na pozytywne i negatywne, a w ostatnim etapie podzielenie ich na zewnętrzne i wewnętrzne. Teorię pracy nad SWOT przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Teoria podziału czynników w analizie SWOT

Aspekty pozytywne	Czynniki wewnętrzne		Aspekty negatywne
	S – strengths (silne strony, atuty, czynniki, które odpowiednio wykorzystane mogą stać się siłą napędową rozwoju)	W – weaknesses (słabe strony, czynniki wpływające na ograniczenia w rozwoju działalności)	
	O – opportunities (szanse, uwarunkowania, które mogą wpłynąć pozytywnie na rozwój)	T – threats (zagrożenia, tendencje i zjawiska w otoczeniu, które mogą stanowić utrudnienia rozwoju)	
	Czynniki zewnętrzne		

Źródło: opracowanie własne

Tabela 8. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych – Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Niebylcu – Funkcjonowanie kilku placówek służby zdrowia – Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej, policji, pracowników oświaty – Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny – Zatrudnienie asystenta rodziny – Podnoszenie kompetencji pracowników GOPS poprzez udział w szkoleniach i konferencjach – Udzielanie pomocy finansowej oraz w innych formach osobom/rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej – Współpraca asystenta rodziny z nauczycielami i pedagogami w celu rozwiązywania problemów rodzin – Współpraca z placówkami opiekuńczo wychowawczymi na terenie powiatu strzyżowskiego, w których przebywają wychowankowie z terenu gminy Niebylec – Współpraca z Komisariatem Policji w Niebylcu – Współpraca z kuratorami – Przeważająca liczba mieszkańców gminy w wieku przedprodukcyjnym nad liczebnością osób w wieku poprodukcyjnym. – Realizacja Programu „Posiłek w domu i w szkole”	– Brak mieszkań socjalnych – Bierna postawa rodziców i bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych – Uzależnienie rodzin od świadczeń z pomocy społecznej – Niski poziom aktywność beneficjentów pomocy społecznej zmierzającej do poprawy sytuacji rodzinnej – Rozbicie więzi rodzinnych i społecznych – Utrudniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego (psycholog, psychiatra, mediator rodziny) – dojazd do miasta powiatowego – Niewystarczająca oferta form opieki na małych dziećmi w wieku 0-3 lat – Brak lokalnych organizacji pozarządowych działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie – Brak stałego dyżuru psychologa czy terapeuty na terenie Gminy Niebylec
SZANSE	ZAGROŻENIA
– Upowszechnianie informacji na temat instytucji udzielających pomocy rodzinom w sytuacjach kryzysowych – Upowszechnianie informacji o możliwości podjęcia kursów z projektów unijnych – Upowszechnianie informacji na temat pracy asystenta rodziny – Aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych – Rozwój oferty społeczno - kulturowej skierowanej do dzieci i młodzieży – Możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników socjalnych – Spotkania dla rodzin zastępczych w PCPR	– Brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne – Rosnąca ilość rodzin wieloprotokolowych – Mała świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny – Rozwój patologii społecznych – Osłabienie więzi rodzinnych – Brak współpracy z asystentem rodziny

3. Cel, zadania i realizatorzy zadań

Na podstawie przeprowadzonej analizy SWOT oraz zapoznaniu się z sytuacją społeczną w gminie Niebylec przyjęte zostały działania priorytetowe dla realizowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Niebylec na lata 2022-2024.

Celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest poprawa sytuacji społecznej rodzin, które są zagrożone wykluczeniem społecznym poprzez stworzenie odpowiednich warunków do ich funkcjonowania. Jego głównymi kierunkami działań są:

- diagnoza i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin, w efekcie otrzymamy sprecyzowaną wiedzę na temat rodzin wymagających pomocy GOPS,
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin poprzez: przyznawanie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom wymagającym takiego wsparcia, pokrywanie opłat związanych z dożywianiem dzieci w szkole, efektem, czego będzie poprawa bytu rodziny i zapobieganie jej rozpadowi oraz umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej,
- monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci i rodzin wymagających wsparcia, efektem, czego, będzie nauka i przyswojenie wiedzy przez rodziców i dzieci w zakresie działań prozdrowotnych,
- podejmowanie działań w celu pozostawienia dzieci w rodzinie biologicznej oraz przywrócenia dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej rodzicom biologicznym,
- zapewnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego: psychologów, logopedów, prawników, co wpłynęłoby na podniesienie umiejętności wypełniania ról rodzicielskich i poprawę zdolności wychowawczych rodziców, zwiększenie możliwości rozwoju dzieci i młodzieży.
- podejmowanie działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz rozwiązywanie już istniejących w rodzinach dotkniętych przemocą, alkoholizmem poprzez tworzenie i realizację programów profilaktycznych w zakresie zapobiegania niekorzystnym zjawiskom społecznym.

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin z Gminy Niebylec. Wspieranie rodzin będzie miało charakter profilaktyczny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości

samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami przy wykorzystaniu własnych umiejętności. Wsparcie instytucjonalne będzie zapewnione w sytuacji, gdy rodzina będzie musiała zmierzyć się z problemami, których nie jest w stanie samodzielnie rozwiązać. Zadania wynikające z powyższego Programu realizowane będą zgodnie z zasadą pomocniczości i z uwzględnieniem podmiotowości dzieci i rodziny. Realizatorem Programu są: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Niebylcu, parafie, placówki oświatowe, Gminny Ośrodek Kultury w Niebylcu, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, Punkt Konsultacyjny, przychodnie rodzinne.

Tabela 9. Zadania i sposób realizacji poszczególnych celów

Cel	Kierunki działań	Wskaźniki	Realizatorzy i partnerzy	Okres realizacji
Diagnoza i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin	- systematyczne monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem oraz rodzin z problemami opiekuńczo wychowawczymi przez pracowników socjalnych, dzielnicowych, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów pracujących z rodziną - zapewnienie wsparcia asystenta rodziny	- liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z podziałem na przyczyny przyznawania pomocy - liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Placówki Oświatowe - Policja - Kuratorzy sądowi - Placówki Ochrony Zdrowia - Gminny Ośrodek Kultury - kościół, związki wyznaniowe	2022-2024
Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin	przyznawanie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom wymagającym takiego wsparcia	liczba osób i rodzin korzystających z poszczególnych form pomocy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	
	dożywianie dzieci w szkołach i przedszkolach	liczba osób objętych dożywianiem	Szkoły, Przedszkola	2022-2024

	• podejmowanie działań na rzecz rodzin wielodzietnych- wydawanie Kart Dużej Rodziny	• liczba osób, którym wydano Kartę Dużej Rodziny	• Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	
Podejmowanie działań w celu pozostawienia dzieci w rodzinie biologicznej oraz przywrócenia dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej rodzicom biologicznym	• wsparcie asystenta rodziny dla rodzin z problemami opiekuńczo wychowawczymi oraz rodzin biologicznych, którym odebrano dzieci • monitoring sytuacji rodzinnej w rodzinach dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	• liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny z przyczyn niewypełniania funkcji opiekuńczo wychowawczych • liczba rodzin biologicznych, z których dzieci umieszczono w pieczy zastępczej	• Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej • PCPR	2022-2024
Zapewnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego	• zapewnienie rodzinom dostępu do pomocy pedagogicznej, psychologicznej, prawnej, medycznej	• liczba osób korzystających z Punktu Konsultacyjnego • liczba osób korzystających z bezpłatnej pomocy prawnej	• Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej • Urząd Gminy • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Placówki Ochrony Zdrowia	2022-2024
Podejmowanie działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz rozwiązywanie już istniejących problemów	• Stała współpraca z kuratorami sądowymi, funkcjonariuszami policji, pracownikami placówek oświatowych i ochrony zdrowia oraz przedstawicielami innych instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny • Organizowanie spotkań informacyjnych służących doskonaleniu systemu współpracy	• Liczba powołanych grup roboczych i Zespołu Interdyscyplinarnego • Liczba spotkań pracowników GOPS z przedstawicielami innych instytucji • Liczba dzieci umieszczonych interwencyjnie w pieczy zastępczej • Liczba założonych Niebieskich Kart • Liczba osób korzystających z Punktu Pomocy Osobom	• Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej • Policja • Placówki Oświatowe • Kuratorzy sądowi • Placówki Ochrony Zdrowia • Domy Dziecka • Ośrodek Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przestępstwem • PCPR • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2022-2024

	między Ośrodkiem Pomocy Społecznej i innymi instytucjami • Podejmowanie działań interwencyjnych i poradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci • Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie • Monitoring rodzin zagrożonych uzależnieniami, motywowanie i kierowanie na terapię	Pokrzywdzonym Prześwstwem • Liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe		
Przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu się wirusa SARS-COV-2	• informowanie rodziców, jak dbać o higienę własną i dzieci, aby zapobiec zakażeniu się koronawirusem (zgodnie z zaleceniami Głównego Inspektora Sanitarnego i Ministerstwa Zdrowia), • informowanie o ograniczeniach w przemieszczaniu się w danym czasie poza domem, • informowanie o obowiązku zasłaniania ust i nosa w miejscach publicznych i innych obostrzeniach związanych z pandemią oraz zmian w tym zakresie, • przekazywanie informacji, co robić, gdy któryś z członków rodziny, w tym dziecko będzie miało objawy COVID-19, • poradnictwo, jak zajmować się	• liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w każdym zakresie • liczba osób korzystających ze wsparcia asystenta rodziny.	• Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej • Placówki Ochrony Zdrowia	2022-2024

	chorym członkiem rodziny, • omówienie sposobów na wsparcie dzieci w czasie odrabiania lekcji w postaci e-learningu, • wsparcie w kontaktach ze szkołą, organizacji pomocy rodzinom w ramach akcji „Komputer dla ucznia”, pomoc w pozyskaniu komputera z programu Ministerstwa Cyfryzacji. • Propagowanie szczepień, udzielanie informacji dot., możliwości zaszczepienia się			
Podjęmowanie współpracy z Podkarpackim Ośrodkiem Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego (PORSO)	• Udzielanie informacji dot. możliwości otrzymania wsparcia materialnego, psychologicznego i prawnego przez osoby pokrzywdzone przestępstwem	• Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia	• Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej • PORSO	2022-2024
Podjęmowanie działań w celu zapewnienia wsparcia osobom starszym i samotnym	• Podjęmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia zdrowia • zapewnienie dostępu do pomocy psychologicznej, prawnej i medycznej	• liczba osób i rodzin korzystających z poszczególnych form pomocy	• Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej • Placówki Ochrony Zdrowia	2022-2024

4. Źródła finansowania Projektu

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022 - 2024 odbywać się będzie ze środków budżetu Gminy Niebylec, dotacji a także środków pozabudżetowych, pozyskanych z innych źródeł.

5. Monitoring i ewaluacja Programu

W ramach ewaluacji Programu prowadzony będzie monitoring. Głównymi obszarami monitorowania będą:

- badanie ilości rodzin wymagających pomocy społecznej,
- badanie poziomu zaangażowania instytucji w realizację Programu,
- badanie stopnia zadowolenia rodzin z oferowanej pomocy,
- zebranie informacji, które dostarczą podstaw do planowania działań profilaktycznych na kolejne lata.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Wójt Gminy Niebylec w terminie do 31 marca każdego roku składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadania. Rada gminy biorąc pod uwagę potrzeby ujęte w sprawozdaniu uchwała gminne programy wspierania rodziny.

Zakończenie

Głównym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Niebylec jest zapewnienie odpowiednich warunków poprawy jakości życia dla rodzin zamieszkujących obszar Gminy Niebylec, a zwłaszcza dla dzieci. Wspieranie rodzin będzie polegało w głównej mierze na działalności profilaktycznej, ochronnej, informacyjnej a także na stworzeniu możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. Prawidłowe funkcjonowanie w środowisku jest możliwe tylko i wyłącznie przy osobistym zaangażowaniu rodziny, wykorzystaniu jej naturalnej aktywności, która pobudza do zdobywania nowych umiejętności, w celu zapewnienia jak najlepszych warunków życiowych. Nieodzownym elementem profilaktyki jest nieustannie udzielanie wsparcia rodzinom w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej przez instytucjonalne formy wsparcia czy to w roli asystenta rodziny czy pracownika socjalnego, nauczyciela a także psychologa. Szczególnie trudnym zadaniem, jakie stoi przed realizatorami Programu jest wsparcie osób, których w bezpośredni sposób dotknęła pandemia koronawirusa. Epidemia dotknęła szczególnie osoby starsze, bezdomne, wymagające specjalistycznego wsparcia. Sprawiała, że zaczęliśmy doceniać osobisty kontakt z drugim człowiekiem.

Zapobieganie rozprzestrzenianiu się i pogłębianiu problemów społecznych poprzez współpracę wszystkich podmiotów Gminy a także i Powiatu, pozwoli na uzyskanie większej stabilności i zaradności w wychodzeniu z sytuacji problemowych, także da szansę na lepszą przyszłość i lepszy start w dorosłe życie dzieciom i młodzieży.

Spis tabel

Tabela 1. Osoby bezrobotne w powiecie strzyżowskim oraz Gminie Niebylec w latach 2019 - 2021.	6
Tabela 2. Powody przyznania pomocy rodzinom w Gminie Niebylec w latach 2019-2021.....	7
Tabela 3. Rezultaty działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Niebylecu w latach 2019 - 2021.	8
Tabela 4. Liczba założonych Niebieskich Kart oraz powołanych grup roboczych w latach 2019 – 2021.	9
Tabela 5. Rodzaj problemów występujących w rodzinach objętych asystenturą w Gminie Niebylec w latach 2019 – 2021.....	12
Tabela 6. Dzieci umieszczone w pieczy zastępczej z terenu Gminy Niebylec.	16
Tabela 7. Teoria podziału czynników w analizie SWOT.....	17
Tabela 8. Analiza SWOT.....	18
Tabela 9. Zadania i sposób realizacji poszczególnych celów.....	20

Spis wykresów

Wykres. 1 Problemy występujące w rodzinach objętych asystenturą rodziny w 2021 roku.....	14
--	----

Bibliografia

1. S. Kawula, J. Brągiel, A. Janke, Pedagogika rodziny, Obszary i panorama jej problematyki, Toruń, 2009.
2. Krzesińska – Żach B., Pedagogika rodziny, Poradnik do ćwiczeń, Białystok 2007.
3. Powszechna Deklaracji Praw Człowieka, http://www.unesco.pl/fileadmin/user_upload/pdf/Powszechna_Deklaracja_Praw_Czlowieka.
4. J. Izdebska, Dziecko w rodzinie u progu XXI wieku. Niepokoje i nadzieje, Białystok, 2000.
5. E. Syrek, Teoretyczne standardy zdrowia dzieci i młodzieży a ich środowiskowe uwarunkowania w rejonie górnośląskim. Studium pedagogiczno-społeczne, Katowice 1997,
6. S. Kawula, Rodzina o skumulowanych czynnikach patogennych, (w:) S. Kawula, J. Brągiel, A. W. Janke, Pedagogika rodziny.
7. Z. Tyszka, Socjologia rodziny, PWN, Warszawa, 1967.
8. A. Podgórecki, Zagadnienia patologii społecznej, Warszawa 1976, s. 24.
9. J. Bradshaw, Zrozumieć rodzinę, Warszawa 1998.
10. http://www.infor.pl/prawo/dziecko-i-prawo/wladza-rodzicielska/695897,___Piecza-zastepcza-jako-forma-pomocy-rodzinie.html.